

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet

Svar på remiss från Landsbygds- och infrastrukturdepartementet – Rapporten Statens ansvar för det svenska flygplatssystemet - För tillgänglighet och beredskap (Ds 2023:3)

Region Dalarna välkomnar möjligheten att lämna synpunkter på utredningen Statens ansvar för det svenska flygplatssystemet. Region Dalarna har tidigare deltagit i hearing och gjort inspel till utredningen samt svarat på remisser om Brommas avveckling, Arlanda flygplats framtid, beredskapsflygplatser och deltagit i samråd om allmän trafikplikt för flyg.

Region Dalarnas remissvar har tagits fram i samverkan med Borlänge kommun, Mora kommun och Dalaflyget AB.

Helhetsbedömning av utredningens förslag:

Region Dalarna gör den samlade bedömningen att förslagen i utredningen är positiva för regional utveckling och samhällsberedskap. Förslagen stärker möjligheterna att driva de offentligt ägda regionala flygplatserna Dala Airport i Borlänge och Mora/Siljan Flygplats i Mora. Med förslagen säkerställs tillgängligheten för näringsliv, medborgare och säkrar sjukvårdens behov av luftfartstransporter.

Region Dalarna välkomnar särskilt att Borlänge och Mora flygplatser finns med som beredskapsflygplatser, och att Mora har beviljats allmän trafikplikt. Med föreslagen ekonomisk modell för såväl beredskapsflygplatser som allmän trafikplikt ökar förutsättningarna att driva flygplatserna med god tillgänglighet och beredskap. Förlängda avtalstider till 5 år medger förbättrade planeringsförutsättningar.

I sin helhet öppnar förslaget för en utveckling av inrikes flyg. Med tydligt fokus på att möjliggöra för snabb elektrifiering av regionalt flyg kan de inrikes flygresorna succesivt övergå till att bli nätverksbaserade och därmed avlasta Arlanda. Det möjliggör ett framtida kollektivt resande med elflyg på regionala linjer som idag saknar god tillgänglighet via väg eller järnväg.

Region Dalarna ser positivt på utredarens förslag om ett ökat statligt stöd till de regionala flygplatserna. Samtidigt innebär förslaget att små kommuner

och regioner även fortsättningsvis kommer behöva stå för en del av finansieringen. Region Dalarna anser att staten behöver ta ett större ekonomiskt ansvar för hela flygplatssystemet inklusive de regionala flygplatserna men med bibehållen rådgivning för de regionala myndigheterna som står för det regionala utvecklingsperspektivet. Region Dalarna hade gärna sett att utredningen tittat på andra alternativ gällande utformningen av ett basutbud som bygger på ökat ansvar för staten genom att samarbeta med de regionala/kommunala flygplatserna enligt norsk eller finsk modell.

Region Dalarna konstaterar att flygplatsen i Sälen exkluderats ur utredningen med anledning av att den är privatägd. **Region Dalarna anser** att det ur ett helhetsperspektiv hade varit rimligt om utredningen hade utvecklat beskrivningen av de privata flygplatsernas roll i systemet, i synnerhet flygplatsen i Sälen som kan få betydelse ur ett beredskapsperspektiv med anledning av sin geografiska placering.

Region Dalarna har tidigare föreslagit en samslingning Sälen-Mora-Arlanda. I kommande utredningar behöver behovet återigen prövas.

Ytterligare synpunkter:

Villkor för stöd till icke statliga flygplatser

Region Dalarna anser att de villkor som utredningen föreslår som förutsättningar för statligt stöd i stora drag är relevanta och genomförbara, men utredningen behöver kompletteras med förtydligande av villkoren för Fossilfri verksamhet och Tillgänglighet med kollektivtrafik till och från flygplatsen.

Fossilfri verksamhet

Utredningen föreslår att flygplatserna ska tillse att en fossilfri flygplatsverksamhet kan bedriva senast år 2025 utifrån en beslutad och genomförd handlingsplan. Om detta innebär att det ska vara 100 procent eldrift av tunga flygplatsspecifika fordon så är det ej genomförbart då dessa inte finns tillgängliga på marknaden idag (som tex brandbilar och banröjningsmaskiner). Däremot finns mycket av den fasta infrastrukturen klar (fossilfri uppvärmning och elanvändning). Ett rimligt villkor för fossilfri flygplatsverksamhet vore att en handlingsplan ska finnas beslutad till år 2025, och att erforderliga investeringar kan genomföras därefter.

Staten bör utreda om det finns förutsättningar för statlig upphandling av beredskapsfordon och därmed påskynda omställningen till en fossilfri fordonsflotta.

Tillgänglighet

Utredningen föreslår att "Flygplatsen ska verka för att göra det möjligt för medborgare och näringsliv att åka kollektivtrafik till och från flygplatsen" för att flygplatsen ska erhålla statligt stöd. Detta är ett rimligt och bra villkor, och det är redan idag möjligt vid flygplatsen i Borlänge. För flygplatsen i Mora är

det inte möjligt idag och kommer kräva en viss tid för omställning. Rimligtvis borde det kunna möjliggöras via anropsstyrd kollektivtrafik.

Ett ökat regionalt inflytande för flyglinjer med allmän trafikplikt och upphandlad flygtrafik

Region Dalarna stödjer utredningens förslag om att de kommunala och regionala myndigheterna bör ges möjlighet att finansiera ett kompletterande utbud utöver det utbud av flyglinjer som följer av det statliga åtagandet.

Reservflygplatser

Region Dalarna anser att även flygplatsen i Borlänge bör utses till reservflygplats då den har all nödvändig infrastruktur och utrustning som krävs inklusive flygtrafikledning med radarövervakning. Flygplatsen har även en strategisk geografisk placering och fungerar redan idag som reservflygplats till Arlanda.

Bidragsmodell och schablonersättning för beredskapsavtal

Förordning eller avtal

Region Dalarna förespråkar att gällande system med avtal mellan staten och flygplatsen bör fortgå istället för att gå över till reglering via förordning, samt att avtalssystemet kan utvecklas med förslaget om avtalsperioder om fem år.

Schablonersättning

Region Dalarna bedömer att föreslagen modell med schablonersättning är positivt. Det är rimligt att ersättningen baseras på tre till fyra personer markpersonal. Det bör finnas en flexibilitet över året, så att det till exempel är möjligt att driva verksamheten med två markpersonal under barmarkssäsong, och fler under vintersäsong.

Miljöprövning av flygplatser med samhällsviktig luftfart

Region Dalarna håller med utredningen om att Miljöprövning av flygplatsverksamhet har stor betydelse för att minska luftfartens miljöpåverkan. Samtidigt är det av stor vikt att samhällsviktig luftfart ges goda förutsättningar att verka. Det bör utredas vidare om det är möjligt att anpassa miljöbalkens prövning med hänsyn till betydelsen av att ha beredskap att kunna öppna upp flygplatser för samhällsviktig luftfart utanför ordinarie öppettider.

Övriga synpunkter:

Ny strategi för luftfarten

Region Dalarna välkomnar förslaget att regeringen bör ta fram en ny strategi för luftfarten, samt att luftfarten uppmärksammas i kommande beslut om nationell plan för transportsystemet för att lyfta helheten i den långsiktiga inriktningen för hela transportsystemet.

Flygbränslekommission

Region Dalarna välkomnar förslaget att regeringen bör tillsätta en flygbränslekommission som samlar företrädare från näringsliv, akademi och offentlig sektor.

Förändring av finansiering ur länsplan

Region Dalarna anser att utredningens beskrivning av fortsatt finansiering ur länsplan till regionala flygplatser är inkonsekvent och behöver förtydligas och utredas ytterligare. Å ena sidan föreslås att investeringar till icke statliga flygplatser även fortsättningsvis bör möjliggöras via länsplan (s. 290). Å andra sidan föreslås att bestämmelsen avseende bidrag till icke statliga flygplatser i förordning (1997:263) om länsplaner bör upphöra att gälla.